

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב
"And Yitzchak went out to pray in the fields toward evening."

The Medrash¹ tells us that each of the three Tefillos that we daven daily were originated by a different one of the Avos. Avraham instituted Shacharis, Yitzchak - Mincha, and Yaakov - Maariv. The source for Yitzchak davening Mincha is the above Passuk which describes Yitzchak leaving the city to daven in the afternoon². This Tefilah is especially powerful and takes place at a time of day when Hashem acts with compassion, insomuch as Eliyahu Hanavi's pleas at Har Hacarmel were only accepted with Tefilas Mincha (ברכות ו'). Furthermore, since Tefilas Mincha takes place in the middle of the day, when people are preoccupied with their busy schedules, one who davens properly at this time receives much reward in accordance with the effort he expended³.

I. There are several explanations for the labeling of this Tefillah with the name "Mincha", which is literally translated as an offering or a gift. Tosfos⁴ explains that this is in reference to the Korban Mincha brought by Eliyahu at this time of day. Others explain, that although this Tefila is correspondent to the Korban Tamid that was brought in the afternoon, it is also correspondent to the Mincha offering that was brought alongside it. To stress this less known fact, we call the Tefila after the Mincha offering⁵. The Ramban explains further, that the word "Mincha" is also a derivation of the word "Menucha" - rest, and refers to the day coming to a rest at this time⁶.

II. The time for Tefilas Mincha is in the afternoon. The afternoon is divided into two distinct portions called Mincha Gedola and Mincha Ketana. Mincha Gedola begins a half hour after Chatzos (midday) and extends until nine and a half hours into the day (Shaos Zemaniyos), which is usually around 3:30 pm. From that point on begins Mincha Ketana which lasts until Shkia (sunset). Many Poskim say that preferably one should daven during the second half of the afternoon (Mincha Ketana) and not before⁷. The reason for this is that, as we explained, Tefilas Mincha corresponds to the Korban Tamid that was brought in the afternoon. Throughout the year, the Tamid was brought in the later half of the afternoon, with the exception of one day – Erev Pesach when the Tamid was brought at Mincha Gedola instead, to allow time for sacrificing the Korbanos Pesach. However, one who is unable to daven at Mincha Ketana may also daven after Mincha Gedola. Hence, in many Yeshivos, Mincha is davened in the early afternoon, so as not to break up the afternoon learning session.

III. The Rama paskens that Mincha may be davened until nightfall, as do many Rishonim and Acharonim⁸. (Understandably, the intent is to refer to the earliest time of Tzeis Hakochavim, and not the time printed in the calendars, which include various stringencies.) However, the Mishne Berura states that the actual intention of the Rama is only to allow Mincha until השמשות בין, since after that, night may have begun. Furthermore, he continues, that since some Rishonim disagree with this, with the exception of extenuating circumstances, Mincha should preferably be

¹ ב"ר פרשה ס"ח, תנחומא חיי שרה ס"ה וכן בברכות כ"ו ע"ב.

² ויתכן דמש"ה יצא מהעיר להרחיק עצמו מן הטומאה והגלולים שהיו שם, כמו שמצינו אצל משרע"ה, ע' שמות ט' כ"ט וברש"י שם, ובשאר האבות כבר היו נמצאים מחוץ לעיר בשעת תפילתן, ודו"ק.

³ טור ס' רל"ב, ע"ש שפירש דזהו הטעם שלא נענה אליהו אלא במנחה.

⁴ פסחים ק"ז ד"ה סמוך, והובא במ"א.

⁵ א"א בוטשאטש בשם אחרונים ע"ש, וע' מש"כ המ"א בשם הירושלמי שהוא ע"ש הקטורת. וע"ע קדושת לוי עה"פ "ויצא יצחק לשוח".

⁶ רמב"ן שמות י"ב ו', וע' תוי"ט ברכות פ"ד, וכע"ז כתב הא"ר ס' רל"ב, ע"ש לעוד טעמים.

⁷ כ"מ מלשון הרמב"ם הל' תפילה פ"ג ה"ב והשו"ע רל"ג ס"א דזמן מ"ג הוה בדיעבד, וכ"מ משו"ת מהרי"ט ח"א ס' צ"ז. אמנם ברש"י ברכות כ"ו למ"כ, אבל מ"מ כתב הגר"א דאפי' לשיטתו הוה עכ"פ מצוה מן המובחר להתפלל במ"ק. וע' דברי יציב או"ח ס' צ"ח וא"א בוטשאטש ס' צ' ס"ה. וע' ערוה"ש בשם אחד מהקדמונים, דלכתחילה יש להתפלל במ"ג. ונראה דדבר זה כבר פליגו בה קדמאי, ע' מרדכי ריש פ"ד דברכות בענין מקדימין מנחה למוסף כשהגיע מ"ג, ומה שהביא שם בשם הראב"ה.

⁸ לשון המשנה בברכות שם היא "תפילת המנחה עד הערב" וכן העתיק השו"ע, ופירש"י שם דערב היינו עד חשכה וכ"כ במפורש ההגהות מיימוני הל' תפילה פ"ג אות ח', ובארחות חיים תפילת מנחה אות א', ובספר פקודת הלויים מהרא"ה (שנדפס ע"י ר"ש ור"נ בניו של הגרי"ד אב"ד דק"ק ווירצבורג) ברכות כ"ז, ובס' המנהיג הל' תפילה ס' פ"א, ובשבלי הלקט ס' מ"ח בשם הראב"ד וכה"ל בשו"ת הראב"ד ס' קצ"ד, וכ"מ בס' האשכול ס' כ"ה בשם רבינו האי. וכן הוכיח השאג"א ס' י"ז מדברי התוס' ריש ברכות וחגיגה כ"א דהקרבת דם התמיד היה כשר עד צאה"כ וה"ה למנחה וכ"כ הראב"ה ח"ג הל' תענית ס' תתנ"ח, ובספר הישר לר"ת חלק החידושים ס' רכ"א, וכ"מ ממתני' מגילה כ' ע"ב דהקרבתה כשר עד הלילה דומיא לשאר הדברים שנפרטו שם. ובאמת פליגי בזה בעלי התוס' זבחים נ"ו ד"ה ומנין ומנחות כ' ד"ה שנפסל. וכן דייק השאג"א בדעת הרמב"ם (מעש"ק פ"ד ה"א) שרק כתב "ולא בלילה", ומש"כ "עד השקיעה" פירושה עד סוף שקיעה דהיינו צאה"כ ע"ש. וע' מש"כ בזה בס' מנחת כהן, מבוא השמש מאמר ב' פ"ח ובמרומי שדה להנצי"ב ברכות שם. וכ"כ הפני"י שם ובשו"ת מהרי"ק ס' קע"א והפרמ"ג ס' פ"ט מש"ז סק"א דמנחה עד צאה"כ. וע' תשובות והנהגות ח"א ס' פ"ה.

davened before Shkiah⁹. On the other hand, the Minhag in KAJ of Washington Heights is to begin Mincha approximately 5 minutes after Shkia. This custom was instituted by Rav Breuer זצ"ל¹⁰ for the following reason: Since it would be very difficult for many people in the Kehilla to daven Mincha and Maariv separately, requiring two trips to shul, Mincha and Maariv are davened together (with a short Shiur Mishnayos in between). This poses a dilemma, since if Mincha is davened before Shkiah and followed shortly thereafter by Maariv, it will necessitate everyone to repeat Krias Shema at a later point in the night, which will often be forgotten. Therefore, Rav Breuer decided to begin Mincha after Shkia, thereby causing Maariv to be davened at a time which does not require the repetition of Krias Shema later on. This Takana is already mentioned in earlier Poskim as well¹¹. In KAJ of Monsey, where Mincha is davened before Shkia, one who davens Maariv immediately following Mincha must make sure to remember to repeat Krias Shema later in the night, since although Maariv may be davened after Shkiah, Krias Shema must be said after nightfall¹².

III. The Poskim discuss whether women are obligated to daven Mincha. Many Poskim say that although a woman is required to daven every day, her obligation may be fulfilled with a mere succinct prayer in the morning and no more¹³. However, the Mishne Brura paskens, that women should daven both Shacharis and Mincha fully¹⁴. Only if she cannot daven fully may she absolve her obligation with a brief prayer. All agree that women are not obligated to daven Maariv¹⁵.

This Halacha raises an interesting problem. We are probably familiar with the obligation for each individual to make one hundred Brachos every day¹⁶. If one makes a calculation of all the Brachos normally made on a regular weekday (including two meals of bread and excluding Asher Yatzar), he will find 105 Brachos. Amongst these Brachos, 57 are from Shemoneh Esrei (19x3=57), 5 are from Maariv (in חו"ל), and 3 are from Talis and Tefillin. Therefore, if we are to conclude that women are not required to daven Maariv, (and certainly if they aren't required to daven Shemoneh Esrei at all), then at least 27 (19+5+3=27) Brachos are omitted from a women's daily routine. This immense deficit is nearly impossible to fill, even with several snacks throughout the day. For this reason, many Poskim, including R' Shlomo Zalman Aurbach זצ"ל, conclude that women are not included in the obligation to make 100 daily Brachos¹⁷. However, R' Elyashiv שליט"א and others say that women are indeed obligated, and they must somehow try to reach this goal¹⁸. Although the simplest way to accomplish this would be to voluntarily daven Maariv, any other plan would also suffice.

IV. The Mishna in Shabbos (ט' ע"א) states that prior to Mincha, one may not begin any task that may last for an extended period of time. Similarly, one may not begin a meal at this time, since we are worried that he may forget to daven. The Gemara there discusses exactly what time is considered "prior to Mincha", and what is considered a meal that constitutes reason for concern. The final ruling is not clear, and there are several opinions in the Rishonim¹⁹. However for the sake of brevity, we will discuss only the final psak of the Rama as follows²⁰: Beginning a half hour²¹ prior to Mincha Gedola one may not begin a "large meal". A large meal is one where there are several guests and therefore is likely to last for some time (e.g. Sheva Brachos). A half hour prior to Mincha Ketana one may not begin

⁹ מ"ב רל"ג סק"ח וי"ד כשיטת התלמידי רבינו יונה בברכות שם, ע"ש מש"כ לפרש דברי הרמ"א. וכ"כ בשיטת ריב"ב שם, וכ"פ המעדני יו"ט על הרא"ש שם, והלבוש, והגר"א ס' רס"א ס"ק י"ב וכן היה מקפיד מאד החזו"א אפי' בדיעבד. (ולכאורה לא היה לפניהם כל הראשונים הנ"ל). ובערוך השלחן הקשה על לשון השו"ע מהרמב"ם דמשמע דרק עד שקיעה מותר להתפלל, אמנם לפי השאג"א הנ"ל לא מוכח מידי דכונתו עד סוף שקיעה. וע' שו"ת יחווה דעת ח"ה ס' כ"ב שכתב דעדיף להתפלל בציבור אחרי השקיעה מלהתפלל ביחידות קודם.

¹⁰ כך שמעתי, ועכ"פ לא נהגו כן בפרנקפורט א.מ. מקדמית דנא, דבס' יוסף אומץ ס' תק"א מסהיד עליהן שהיו מתפללין מנחה ומעריב יחד קודם השקיעה, ע"ש שיישב מנהגם דאין חוששין לתרתי דסתרי.

¹¹ ע"ע ס' תורת חיים (סופר) או"ח ס' רל"ג סק"ג

¹² שבלי הלקט שם, ושו"ע רל"ה א'

¹³ מג"א ס' ק"ו סק"ב, וזהו לדעת הרמב"ם ריש הל' תפילה וכמש"פ דבריו בשאג"א ס' י"ד דמדאורייתא סגי בתפילה כ"ש ורק מדרבנן חייב בכל הנוסח, אבל להרמב"ן בסה"מ עשה ה' ורש"י ברכות כ' ע"ב ד"ה וחיבין, דכל החיוב תפילה הוא רק מדרבנן, א"כ חייבין בהכל כמו אנשים דמה"ת לחלק. וע' אג"מ או"ח ח"ד ס' ק"א.

¹⁴ ס' ק"ו סק"ד, וכדעת המגן גבורים והפרמ"ג שחלקו על המ"א, וע' בשעה"צ שם אות ה'. וכ"פ הכה"ח ס' ע' אות א', וע' מש"כ ביחווה דעת ח"ה ס' ס"ז דאפילו אם בשחרית סגי בתפילה קצרה, במנחה דבדרך כלל יש פנאי חייבין בכל הנוסח.

¹⁵ דתפילת ערבית רשות (ברכות כ"ז) ולא קיבלו עליהם, אמנם ככה"ח ס' רצ"ט אות ס"ב כתב דנהגות גם בערבית.

¹⁶ מנחות מג"ע ששנאמר "מה ה' אלוך שואל מעמך – אל תקרי מה אלא מאה, והיא מתקנת דהמע"ה, וזכר בשו"ע ס' מ"ו ס"ג, רפ"ד ס"ג, ור"צ ס"א.

¹⁷ הליכות שלמה פכ"ב סכ"ה, שו"ת שבט הלוי ח"ה ס' כ"ג, שו"ת שבט הקהתי ח"א ס' ס"ג, תשובות ונהגות ח"ב ס' קכ"ט, שו"ת רבבות אפרים ח"ג ס' מ"ז, שו"ת עטרת פז ס"א, וכן יש קצת משמעות מתוס' עירובין צ"ו ד"ה דילמא.

¹⁸ כך הובא בשמו בס' ברכות הורי פ"א הערה #17 ובעוד ספרים, וכ"פ הגר"ע יוסף בילקוט יוסף ס' קע"ז סק"ה וס' ר"צ סק"א ע"ש.

¹⁹ הרי"ף, הרמב"ם והשו"ע מחמירים גם במעשה קטן סמוך למ"ג. ור"ת והרא"ש אסרו מעשה גדול סמוך למ"ג, ומעשה קטן סמוך למ"ק וכ"פ הגר"א. הבעה"מ והרשב"א סוברים שדבר גדול וקטן אסורים רק סמוך למ"ק. ור"י בתוס' שם סובר שדבר קטן לעולם מותר, ודבר גדול אסור סמוך למ"ג. והגהות מרדכי ומהר"ו מקילים יותר, שרק דבר גדול אסור סמוך למ"ק, אבל דבר קטן מותר תמיד. ובמ"ב האריך לבאר כל השיטות ואכ"מ ע"ש.

²⁰ ס' רל"ב ס"ב וס' רל"ה ס"ב, וכפי המש"ב שם.

²¹ במשנ"ב סק"ז ובשעה"צ רל"ג אות ח' כתב דהוה ח"ש זמנית, דהיינו מחצות, אמנם בפרמ"ג א"א ס' רל"ה סק"ד ובקצוה"ש ס' כ"ו בבדה"ש סק"ו כתבו דהוה ח"ש רגילה, ע"ש.

any size meal at all. However, eating a small snack of fruit or cake is permissible since this will not extend for a long time. The Rama concludes, that in spite of this, since in his times a designated Shamash would knock on everyone's door to gather everyone for Mincha, one may eat a small meal even after Mincha Ketana, provided there will still be time to daven after. This leniency does not apply to "large" meals, since we are worried that the social atmosphere will override the reminder of the Shamash. These Dinim also apply a half hour prior to nightfall, when it nears time to daven Maariv.

Nowadays we no longer have a Shamash knocking on everyone's door, and therefore the above leniency would not apply. However, there are several other ways that are considered sufficient reminders to allow one to begin a meal prior to Mincha. One way of accomplishing this, is by appointing another individual to remind one to daven. This person would obviously have to **not** be involved in the same activity as the one being reminded, since otherwise he too would need someone else to remind him²². The use of a minor for this purpose is a Machlokes Haposkim²³. Furthermore, not only may one appoint someone else to remind him, he may also set an alarm clock to ring at a time after he will conclude his activity or meal, provided he will surely hear it and daven right away. However, an alarm clock is only sufficient to remind someone who is eating etc, one who wishes to sleep before Mincha may not rely on an alarm clock since he is likely to fall back asleep after the alarm has rung. Similarly, to make a reminder from one's clothes (e.g. tying tzitzis to the belt) or switching his watch to the other wrist would not be sufficient even for eating, since such reminders are easily ignored or forgotten²⁴.

Many Acharonim say that practically, one should not use the appointment of a Shomer to remind him except when it is absolutely necessary or for the sake of accomplishing a Mitzva²⁵. Furthermore, this Heter only applies when eating a small meal. One who is taking part in a large meal with several guests may not rely on a Shomer to remind him to daven²⁶. It is possible that a Shidduch date may acquire the status of a "large" meal as well and would also not have these Heterim. One should ask a Rav for practical Shailos.

Another way that would permit one to begin a meal prior to davening Mincha is if one normally goes to a set minyan at a set time. In such case, we assume that when the set time arrives he will automatically be reminded to daven²⁷. Here also, this Heter would not apply for "large" meals and for sleeping²⁸.

If the restaurant or hall will certainly close while there is still time to daven Mincha (or Maariv), thereby guaranteeing that no one will be preoccupied with the meal, according R' Chaim Naeh זצ"ל, one may begin the meal prior to Mincha. However, both R' Shlomo Zalman Aurbach זצ"ל and R' Elyashiv שליט"א hold that even so, we are concerned that one will forget after being so preoccupied with the meal²⁹.

V. The three Tefilos we daven every day, were established to mirror the Korbanos brought in the Beis Hamikdash. This is to teach us, that through our davening properly we have the capability to accomplish what the actual Korbanos in the Beis Hamikdash did. As the Navi tells us – ונשלמה פרים שפתינו – the utterances of our lips are like the Korbanos themselves. May we all be Zocheh to reach this level with our Tefillos and see the fulfillment of the Tefila said in Yom Kippur Kattan: זרחה לכם יראי שמי שמש צדקה, לה' מגישי מנחה בצדקה, במהרה בימינו

Good Shabbos.

מאיר הלוי הלמן
פעיה"ק תובב"א

²²משנ"ב ס' רל"ה סק"י ח' וס' פ"ט סקל"ד, וע' בית ברוך על החי"א כלל ל"ג סק"י ח'.
²³בערוה"ש ס' ער"ה ס"י כתב דל"מ קטן להיות שומר, אמנם באשי ישראל פכ"ז הערה נ"ה כתב בשם הגר"ח קנייבסקי שליט"א דאם הוא בר דעת ש"ד.
²⁴הליכות שלמה מהגרש"א פ"ב אות י"ב, וע' ס' ישועות חכמה ס' ע' סק"ב דשעון מעורר עדיף משומר ואפשר דמהני גם לסעודה גדולה. וע' בסמוך.
²⁵במשנ"ב ס' תרצ"ב ס' ט"ז לענין מגילה משמע דהתיר להשתמש בשומר רק בשעת הדחק, ע"ש ואפשר לחלק. בישועות חכמה שם כתב דרק מהני לדבר מצוה וכעין מה שמצינו לענין שמא יטה, ע' משנ"ב ס' ער"ה סק"ו. וכן כתבו שו"ת דברי יציב ח"א ס' ק"ב ותשובות והנהגות ח"א ס' פ"ו דאין לסמוך ע"ז במקום דאפשר. וע' כה"ח רל"ה סק"ט"ו.
²⁶דהוה כמו שמש וכמש"פ המשנ"ב רל"ב סק"ט, אמנם בבית ברוך שם צידד דעדיף מהשמש. אולם בסעודה גדולה שיש שם הרבה בני"א יש עוד צד להתיר בשעת הדחק או לדבר מצוה מטעם דרבים מידכרי אהדדי, ע' משנ"ב בפתיחה לס' תרס"ט, שו"ת בצל החכמה ס' פ"ח וס' צ"ג, א"א בוטשאטש מהדו"ת ס"ס רל"ב, ובס' מקור הלכה להגר"ב זילבר ח"ב ס"א.
²⁷המקור להיתר זה הוא מהשו"ע ס' פ"ט ס"ו, ושם רק כתב שרגיל להתפלל בציבור ולא שצריך זמן קבוע, וכן העתיקו המ"א רל"ב סק"ח, ובערוה"ש שם, והשעה"צ רל"ה אות י"ט. אמנם באג"מ ח"ד ס' צ"ט, ובמנחת שלמה ח"ב ס"ד אות ל"ב מבואר שהבינו בזה דצריך להיות קבוע, וכן מפורש במהרי"ל ריש הל' שבת, וכ"מ בלבוש ס' פ"ט. וע' כה"ח ושכנה"ג, וס' שש"כ פנ"ו הערה י"ב. אמנם הגר"נ אייזנשטיין שליט"א אמר לי דאפשר להקל אפי' אין לו זמן קבוע כ"ז שרגיל להתפלל בציבור וכפשט"י דהמשנ"ב, ונראה הטעם דמעשה גדול כזה אינו שוכח, וכמדומני שראיתי כן בס"א.
²⁸ערוה"ש סק"י ע"ש שמסתפק קצת לחלק בין מנחה שהיא ביום ואינו זמן שינה למעריב בלילה, וע' שו"ת אור לציון ח"ב פט"ו.
²⁹שבות יצחק ח"ב פכ"ג ס"ח, ודלא כהקצוה"ש ס' כ"ו סק"ט"ו שמתיר.